

М.В.МАСЛАК**ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ З ОРІЄНТАЦІЄЮ НА СИСТЕМУ ПРИНЦИПІВ**

Дослідження присвячене розгляду існуючих та формуванню удосконалених методичних підходів до оцінювання ефективності менеджменту в сфері інтелектуальної власності у виробничо-комерційній діяльності підприємств та організацій. Доведено, що на сьогоднішній час інтелектуальна власність представляє собою ефективно діючий ресурс, з використанням якого вітчизняні промислові підприємства досягають поставлених цілей. Підставою для такого висновку слід вважати той факт, що сьогодні більше 80 % вартості найбільш успішних світових фірм забезпечує інтелектуальний капітал, базою якого і є інтелектуальна власність. Обґрунтована необхідність підвищення ефективності менеджменту в сфері інтелектуальної власності на підприємствах і в організаціях виходить з наявних змін у світовій економічній системі та сучасних змін в організації міжнародного бізнесу. Сформовано базові умови, які забезпечують ефективний взаємозв'язок підсистем менеджменту, в достатній мірі забезпечують отримання підприємством базової мети виробничо-комерційної діяльності підприємства у сфері менеджменту інтелектуальної власності. Практична реалізація пропонованого методичного підходу до економічної оцінки системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві з використанням системи принципів може бути реалізована тільки з наявністю значних обсягів достовірної інформації. Розроблено пропозиції щодо джерел інформації, з яких можливо на промисловому підприємстві отримати необхідні для відповідних розрахунків обсяги інформації, пов'язані з використанням інтелектуальної власності. Доведено, що ефективний розвиток системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві та повної реалізації виробничих функцій, передбачає наявність відповідного організаційного механізму, в основі якого лежатиме прийняття рішень щодо доцільності формування спеціалізованого відділу або залучення зовнішньої організації до управління інтелектуальною власністю для підвищення якості реалізації зазначених функцій. Формування та ефективний розвиток системи управління інтелектуальною власністю на підприємстві, залучення її об'єктів у господарський обіг відповідно до цих напрямів дозволить підприємству досягти певного комплексу конкурентних переваг. Впровадження (комерціалізація, трансфер) результатів інноваційної діяльності, реалізованих в інтелектуальних технологіях та розробках вітчизняних промислових підприємств, сприятиме ефективному відродженню науково-технологічного потенціалу нашої країни при виході на світовий технологічний ринок.

Ключові слова: інтелектуальна власність, система управління, принципи, ефективність менеджменту, особливості використання

M.V. MASLAK**ECONOMIC EVALUATION OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT WITH ORIENTATION ON THE SYSTEM OF PRINCIPLES**

The study is devoted to the consideration of existing and the formation of improved methodological approaches to the assessment of the effectiveness of management in the field of intellectual property in the production and commercial activities of enterprises and organizations. It has been proven that intellectual property is currently an effectively operating resource, with the use of which domestic industrial enterprises achieve their goals. The basis for such a conclusion should be considered the fact that today more than 80% of the value of the most successful global companies provides intellectual capital, the basis of which is intellectual property. The well-founded need to increase the efficiency of management in the field of intellectual property at enterprises and organizations is based on existing changes in the world economic system and modern changes in the organization of international business. Basic conditions have been formed that ensure effective interconnection of management subsystems, sufficiently ensure that the enterprise achieves the basic goal of the enterprise's industrial and commercial activity in the field of intellectual property management. The practical implementation of the proposed methodical approach to the economic evaluation of the intellectual property management system at an industrial enterprise using a system of principles can be implemented only with the availability of significant amounts of reliable information. Proposals have been developed regarding the sources of information from which it is possible at an industrial enterprise to obtain the necessary amounts of information related to the use of intellectual property for the relevant calculations. It has been proven that the effective development of the intellectual property management system at an industrial enterprise and the full implementation of production functions requires the presence of an appropriate organizational mechanism, which will be based on decision-making regarding the feasibility of forming a specialized department or involving an external organization in the management of intellectual property to improve the quality of the implementation of these functions. The formation and effective development of the intellectual property management system at the enterprise, the involvement of its objects in economic circulation in accordance with these directions will allow the enterprise to achieve a certain set of competitive advantages. The implementation (commercialization, transfer) of the results of innovative activities implemented in intellectual technologies and developments of domestic industrial enterprises will contribute to the effective revival of the scientific and technological potential of our country when entering the world technological market.

Keywords: intellectual property, management system, principles, management efficiency, features of use

Вступ. Управління в загальному сенсі означає процес, який спрямований на отримання певної мети або виконання певних задач. Управління в сфері інтелектуальної власності не складає винятків. Але в цьому випадку слід чітко розуміти, якою є прикінцева мета діяльності підприємства в цій сфері. В більшості випадків в якості такого роду мети промислові підприємства ставили збільшення прибутків і ця задача була найбільш значущою. Причому отримання прибутку підприємства бажали якнайшвидше, певним

чином відмежовуючись від завірянь щодо отримання прибутку в далекому і навіть в досяжному майбутньому. Окрім того, для них важливим був прибуток на сьогодні, який в усьому світі вже давно відмежовують від довготривалого, «стратегічного» успіху і прибутків у майбутньому. В останній час пріоритети певним чинному змінилися і підвищення рівня ефективності процесів управління промисловим підприємством визначається не стільки ліквідністю

або розміром прибутку, а і збільшенням вартості (тобто «ціни») бізнес-діяльності.

На сьогоднішній час інтелектуальна власність представляє собою ефективно діючий ресурс, з використанням якого промислові підприємства досягають поставлену мету. Підставою для такого висновку слід вважати той факт, що сьогодні більше 80 % вартості найбільш успішних світових фірм забезпечує інтелектуальний капітал, базою якого і є інтелектуальна власність. Немає сумніву в тому, що існуючі в цей час дослідження в сфері управління можна використати для задач управління інтелектуальною власністю промислового підприємства. Зокрема, можна ефективно використовувати базові функції менеджменту: організацію, планування, мотивацію та контроль. Разом з тим, немає універсального теоретичного забезпечення менеджменту. В кожному випадку, на наш погляд, необхідно мати на увазі специфічні особливості об'єктів і суб'єктів такого управління.

Сучасна економіка, яка в своїй переважній більшості заснована на знаннях, передбачає отримання достатнього рівня конкурентоспроможності та достатніх для свого подальшого розвитку результатів виробничо-комерційної діяльності вже не зможе спиратися тільки на існуючу виробничу структуру країни, вона не може отримувати необхідні ефекти та забезпечити собі істотні ринкові тільки за рахунок матеріальних і фінансових факторів. Для забезпечення умов сталого розвитку і постійного покращення своєї діяльності конче необхідно спиратися на інтелектуально-інноваційні напрямки розвитку, що передбачає наявність підвищеного інтересу до процесу інвестування та стимулювання процесів створення та використання інтелектуальної власності. Саме об'єкти інтелектуальної власності служать джерелом ефективних інноваційних процесів, які в даний час охоплюють всю світову економіку. Постійний розвиток нових технологій є одним з пріоритетних напрямків розвитку економічних суб'єктів розвинених країн. Тому розробка, впровадження та використання ефективної системи управління ефективністю інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві в цей час є найбільш пріоритетною задачею.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження наявної літератури з економіки та менеджменту інтелектуальної власності дозволяє виявити дослідження, в яких відтворено наявність відповідної залежності між менеджментом інтелектуальною власністю на підприємствах та збільшенням ефективності виробничо-комерційної діяльності та значення їх конкурентоспроможності. В працях багатьох вчених [1-20], серед яких слід виділити Старостіну А., Верес Шомоші М., О.Витвицьку, В.Вірченко, Д.Коціські, Т.Кобелеву, О.Маслак, С.Ковальчук, С.Нагі, Н.Ткачову визначається і обґрунтовується важливість інтелектуальної власності для збільшення вартості та ефективності бізнесу. У наукових дослідженнях В.Борзенко, Т.Гусаковської, А.Кравчук,

Г.Жаворонкової, С.Ілляшенко, Я.Лебедевої, О.Маслак розкривається методична сутність управління інтелектуальною власністю та її роль для забезпечення сталих фінансово-економічних результатів роботи промислового підприємства, що відтворює ефективність системи менеджменту. Доведення ролі та впливу інтелектуальної власності на інноваційність бізнес-структур присвячені наукові роботи таких економістів, як Верес Шомоші М, О.Витвицька, С.Гордієнко.

Попри значній кількості досліджень з проблем управління інтелектуальним капіталом промислових підприємств, залишається ряд проблем, які вивчені ще неповно. Проведене дослідження економічних публікацій показало, що в останній час все більше розвивається система ринкової конкуренції з метою отримання бажаного прибутку у різних сферах світової економіки, яка сьогодні заснована на креативі та знаннях, де інтелектуально-інноваційні товари з унікальними властивостями панують на технологічному ринку і надають змогу отримувати значні прибутки. Результати наявних досліджень свідчать про наявність тісного взаємозв'язку між управлінням інтелектуальною власністю і результатами діяльності промислового підприємства, в той же час український контекст в дослідженнях практичного управління інтелектуально-інноваційною діяльністю залишається практично невивченим. Більш того, в наявній науковій літературі недостатньо досліджено міжгалузеві специфічні особливості важливості об'єктів інтелектуальної власності в роботі підприємств та організацій. При цьому не виявлено відмінності в менеджменті інтелектуальної власності на промислових підприємствах різних розмірів. Ефективне використання інтелектуальної власності у діяльності підприємств базується на створенні відповідного сучасним вимогам менеджменту інтелектуальної власності та розрахунок її ефективності. В цих напрямках автор вбачає потенціал для своїх подальших наукових досліджень.

Постановка завдання. В якості основної задачі поставлено формування теоретико-методичних підходів до оцінки економічної ефективності системи менеджменту інтелектуальною власністю з використанням системи принципів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелектуальна власність сьогодні стала найбільш важливим інноваційним ресурсом, який дозволяє забезпечити ефективну виробничо-комерційну діяльність підприємство в умовах ринкових відносин. Об'єкти інтелектуальної власності можуть бути основою виробництва інтелектуально-інноваційної продукції, можуть виступати як самостійний виріб, який реалізується і споживається згідно ліцензійних угод або угод відчуження виключних прав з метою отримання додаткового прибутку. На промислових підприємствах основними завданнями менеджменту інтелектуальної власності є збереження та збільшення інтелектуально-інноваційного потенціалу, який представляється стратегічним ресурсом промислового підприємства. Важливим також є досягнення необхідного рівня економічної безпеки і збільшення

рівня ринкової конкурентоспроможності на засадах задоволення нужд та потреб ринку в сфері охорони та трансферу інтелектуальних технологій. Тому, на нашу думку, є дуже важливою, сучасною і актуальною

задачею систематизація чинників ефективного управління інтелектуальною власністю на підприємствах (табл. 1).

Таблиця 1 - Чинники підвищення ефективності механізму управління інтелектуальною власністю на промислових підприємствах

Назва чинників	Економічна характеристика
Спільність принципів підприємства	Єдність принципів у діяльності підприємств організації, визначення проблем управління, а також шляхів їх запобігання задля досягнення кінцевого результату
Порівняльна самостійність підсистем менеджменту для забезпечення їх ефективності	Підсистеми зберігають певну самостійність і при цьому наділені низкою повноважень з метою досягнення своєчасності та адекватності прийняття рішень з питань управління інтелектуальною власністю та їх необхідного коригування.
Наявність механізму зворотного зв'язку між підсистемами менеджменту	Взаємозв'язок відносин та коригування інформації, що виходить у ході процесу управління; засновані на механізмі прямих та зворотних зв'язків
Спрямованість підсистем на взаємодію	Досягнення ключової мети організації в галузі управління інтелектуальною власністю можливе лише при зацікавленості всіх підсистем в обміні інформацією, постійній взаємодії та коригуванні дій

Джерело: розроблено автором

Представлені в табл.1 формальні умови, які забезпечують ефективний взаємозв'язок підсистем менеджменту, в достатній мірі забезпечують отримання підприємством базової мети виробничо-комерційної діяльності підприємства у сфері менеджменту інтелектуальної власності. Звертаємо увагу на те, що дане сприяння характерне не тільки для поточної діяльності промислового підприємства, воно також впливає і на конкурентоспроможність бізнес-структури у довгостроковому періоді.

у сфері розробки, трансферу та використання інтелектуальної власності запропоновано до використання методичний підхід, заснований на системі принципів інтелектуальної власності. Якраз дотримання на всіх стадіях життєвого циклі інтелектуальної власності системи базових принципів дозволяє досягнути необхідної ефективності інтелектуальної власності. Пропонована система принципів забезпечення ефективного управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві представлена на рис.1.

Для забезпечення ефективного менеджменту в

Рисунок 1 – Система принципів ефективного управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві

Джерело: авторська розробка

Практична реалізація пропонованого методичного підходу до економічної оцінки управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві з використанням системи принципів може бути реалізована тільки з наявністю значних обсягів достовірної інформації. Наші пропозиції щодо

джерел інформації, з яких можливо на промисловому підприємстві отримати необхідні для відповідних розрахунків обсяги інформації, пов'язані з використанням інтелектуальної власності, представлено в табл.2.

Таблиця 2 - Джерела інформації щодо комплексного аналізу ефективності використання об'єктів інтелектуальної власності

Напрямок аналізу	Джерела інформації
Визначення потреби підприємства в об'єктах інтелектуальної власності	Установчі документи; бізнес план; проектно-технічна документація; зовнішня економічна інформація про стан ринку, діяльність конкурентів тощо; реєстри обліку НДДКР, нематеріальних активів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс промислового підприємства та додаток до нього
Оцінка вартості об'єктів інтелектуальної власності	Зовнішня економічна інформація щодо стану ринку нематеріальних активів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього; реєстри обліку НДДКР, нематеріальних активів; звіти експертів
Аналіз правової захищеності об'єктів інтелектуальної власності	Пояснювальна записка до бухгалтерської звітності; реєстри обліку НДДКР, нематеріальних активів; юридичні документи (патенти, свідоцтва та ін.); матеріали експертних оцінок; зовнішня інформація патентного відомства України; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Аналіз динаміки обсягу об'єктів інтелектуальної власності	Бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього; реєстри обліку НДДКР, нематеріальних активів; форма статистичної звітності «Відомості про наявність та рух основних фондів (коштів) та інших нефінансових активів»; зовнішня статистична інформація
Аналіз структури об'єктів інтелектуальної власності	Бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього; реєстри обліку НДДКР, нематеріальних активів; форма статистичної звітності «Відомості про наявність та рух основних фондів (коштів) та інших нефінансових активів»; зовнішня статистична інформація; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Аналіз стану та руху об'єктів інтелектуальної власності	реєстри обліку нематеріальних активів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього; форма статистичної звітності «Відомості про наявність та рух основних фондів (коштів) та інших нефінансових активів»; юридичні документи (патенти, свідоцтва та ін.); матеріали експертних оцінок; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Аналіз попиту та пропозиції об'єктів інтелектуальної власності	Зовнішня економічна інформація щодо стану ринку нематеріальних активів; дані маркетингових досліджень; матеріали експертних оцінок
Інвестиційний аналіз об'єктів інтелектуальної власності	Реєстри обліку вкладень у нематеріальні активи; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього, звіт про фінансові результати; додаток до форми статистичної звітності «Відомості про інвестиційну діяльність»; бізнес план; матеріали експертних оцінок провідних фахівців підприємства
Аналіз доходів від використання об'єктів інтелектуальної власності	реєстри фінансових результатів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього, звіт про фінансові результати; матеріали експертних оцінок; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Аналіз ефективності використання об'єктів інтелектуальної власності	Реєстри обліку нематеріальних активів, витрат та фінансових результатів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього, звіт про фінансові результати; форма статистичної звітності «Відомості про наявність та рух основних фондів (коштів) та інших нефінансових активів»; матеріали експертних оцінок; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Кореляційно-регресійний аналіз об'єктів інтелектуальної власності	Реєстри обліку нематеріальних активів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього, звіт про фінансові результати; форма статистичної звітності «Відомості про наявність та рух основних фондів (коштів) та інших нефінансових активів»; результати проведення попередніх напрямків аналізу
Аналіз впливу використання інтелектуальної власності на результати діяльності та фінансовий стан підприємства	Реєстри обліку нематеріальних активів, витрат та фінансових результатів; бухгалтерська звітність: бухгалтерський баланс та додаток до нього, звіт про фінансові результати; результати проведення аналізу ефективності нематеріальних активів
Комплексна оцінка ефективності використання інтелектуальної власності	Використання для формування комплексної оцінки результатів проведення попередніх напрямків аналізу

Джерело: сформовано автором з використанням [1, 6, 9, 14, 18]

Ефективність механізму управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві забезпечується виконанням відповідних функцій, сутність яких потребує уточнення з метою ліквідації неоднозначного розподілу обов'язків, повноважень та відповідальності під час прийняття відповідних управлінських рішень. Для вирішення цієї задачі пропонуємо використати комплексний підхід, який в певній мірі комбінує наявні класичні функції стратегічного менеджменту зі специфічними функціями управління інтелектуальною власністю.

Усі методологічні проблеми, які пов'язані з комерційним використанням інтелектуальної

власності, можуть бути поділені на певні характерні групи та напрямки. Їх мет одична сутність, на нашу думку, може бути зведена до наступних пропозицій:

а) організаційно-економічне та правове регулювання поточних та перспективних відносин в сфері менеджменту під час розробки об'єктів інтелектуальної власності на підприємстві;

б) придбання та фінансове забезпечення прав на споживання інтелектуальної власності та її об'єктів, які створені поза даним підприємством;

в) забезпечення надійної правової охорони та захисту виключних прав інтелектуальної власності;

г) комерційне використання інтелектуальної

власності як нематеріальні активи (майна) підприємства;

д) фінансові та економічні аспекти споживання інтелектуальної власності та технологій з її використанням, включаючи: підтвердження прав власності; інвентаризацію об'єктів інтелектуальної власності; вартісну оцінку прав інтелектуальної

власності; бухгалтерський облік та аудит інтелектуальної власності; державне оподаткування сфери використання інтелектуальної власності.

У кожній із зазначених груп проблем необхідна розробка адекватних ринковому механізму заходів щодо забезпечення ефективного використання інтелектуальної власності (табл. 3).

Таблиця 3 - Заходи щодо забезпечення ефективного використання та надійного захисту інтелектуальної власності

Група заходів	Зміст заходів
Правові заходи – як легальний інструмент примусу	Законодавчий захист виключних прав та матеріальних інтересів (потреб) правовласників та правонаступників з використанням методів адміністративного та кримінального покарання за несанкціоноване споживання інтелектуальної власності
Економічні заходи - як матеріальні інструменти забезпечення доцільності	Формуються на добровільному (свідомому) виборі правил та норм поведінки на основі економічної доцільності, використання офіційних методів мотивації, переваг та пільг в сфері споживання нових інтелектуальних технологій.
Заходи комунікаційних перемовин – як дієві елементи укладених договорів	Формуються на основі розробки договорів, вигідних для даного підприємства; на основі добровільного сприйняття договірних прав та зобов'язань співпраці з партнерами по інноваційному бізнесу
Морально-етичні заходи, створені на правових засадах концепції комплаєнс	Формуються на основі пропаганди та сприйняття принципів та норм чесного бізнесу, громадського (суспільного) відторгнення несанкціонованого споживання чужої інтелектуальної власності
Заходи по введенню інтелектуальної власності в склад нематеріальних активів	Формуються на основі документального оформлення, аналізу, обліку, оцінювання та інвентаризації результатів власної інноваційної діяльності з використанням методів бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено автором

Ефективний розвиток системи управління інтелектуальною власністю на промисловому підприємстві та повної реалізації виробничих функцій, передбачає наявність відповідного організаційного механізму, в основі якого лежатиме прийняття рішень щодо доцільності формування спеціалізованого відділу або залучення зовнішньої організації до управління інтелектуальною власністю для підвищення якості реалізації зазначених функцій. Формування та ефективний розвиток системи управління інтелектуальною власністю на підприємстві, залучення її об'єктів у господарський обіг відповідно до цих напрямів дозволить підприємству досягти певного комплексу конкурентних переваг.

Висновки та напрямки подальших досліджень.

По результатам проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що в умовах сучасної конкурентної боротьби інтелектуальну власність можна розглядати як фактор економіко-правових переваг промислового підприємства. Для сучасного етапу розвитку національної економіки особлива увага має приділятися інноваціям, які забезпечують конкурентоспроможність вітчизняної наукомісткої продукції. Впровадження (комерціалізація) результатів інноваційної діяльності, реалізованих в інтелектуальних технологіях та розробках, сприятиме відродженню науково-технологічного потенціалу країни при виході на світовий ринок. При цьому забезпечення конкурентоспроможності спричиняє вимогу безперервного освоєння нових технологій та розробок, правова охорона яких сприяє подальшому ефективному інноваційному розвитку. На сьогоднішній день питання управління інтелектуальною власністю для створення стійких конкурентних переваг наукомістких підприємств не розкриті повною мірою та потребують

додаткового вивчення.

Список літератури

1. Перерва П.Г. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник / П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків: Планета-Прінт, 2019. 1002 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41572>
2. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 488 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://lira-k.com.ua/preview/12568.pdf
3. Жаворонкова Г.В. Інтелектуальна власність в теорії власності: загальні положення та особливості // *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. К., 2010. Вип. 25. С. 164–170.
4. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.
5. Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Управління маркетингом інноваційної продукції на засадах життєвого циклу товару // *НТУ «ХП» (економічні науки)*. : зб. наук. пр. Харків: НТУ «ХП», 2016. № 28 (1200). С. 26-30.
6. Глізнуца М.Ю., Перерва П.Г. Бенчмаркінг як метод оцінювання інтелектуального потенціалу регіонів // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 4. С. 11-19.
7. Кравчук А.В., Перерва П.Г. Ефективність як економічна категорія // *Вісник НТУ «ХП» (економічні науки)* : зб. наук. пр. Харків: НТУ «ХП», 2018. № 15 (1291). С. 137-143.
8. Kocziszky György Compliance risk in the enterprise / G.Kocziszky, M.Veress Somosi, T.O.Kobielieva // *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2017»*: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П.Г.Перерва, Є.М.Строков, О.М.Гуцан. – Харків: НТУ «ХП», 2017. – С. 54-57.
9. Марчук Л.С., Перерва П.Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія // *НТУ «ХП» (економічні науки)* : зб. наук. пр. Харків: НТУ «ХП», 2018. № 15 (1291). С. 53-63.
10. Tkachev M.M., Kobielieva T.O., Pererva P.G. (2016) Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*. № 4 (8), ч. 2. С. 240-246.
11. Kosenko A.V., Tkachev M.M., Kobieliev V.M., Pererva P.G. (2018) Innovative compliance of technology to combat corruption // *Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds* / S.M. Illiashenko, W.Strielkowski (eds.). 1st edition. Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement. P.285-295.

12. Kobieliava T.O., Tkachov M.M., Tkachova N.P., Pererva P.G. (2017) Modeling the marketing characteristics of market capacity for electrical automation // *Marketing and Management of Innovations*. №4. C.67-74.
13. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) Technology transfer / P.G.Pererva., Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
14. Compliance program of an industrial enterprise. Tutorial. (2019) / [P.G Pererva et al.] // Edited by prof. P.G.Pererva, prof. Gy.Kocziszky, prof. M.Somosi Veres. Kharkov-Miskolc: NTU "KhPI". 689 p.
15. Tkachov M.M., Kobieliava T.O., Pererva P.G. (2016) Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*. № 4 (8). P. 27-35.
16. Kosenko O., Tkachov M., Pererva P. (2015) Economic problems of Intellectual Property // 9-th international scientific conference "Balance and Challenges". Miskolc-Lillafured. 2015.- S. 113-124.
17. Кобелева Т.О. Електротехнічна галузь України: сучасний стан та перспективи розвитку // Вісник НТУ "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків : НТУ "ХПІ". 2011. № 26. С. 34-43. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/14228>
18. Nagy S., Pererva P., Maslak M. (2018) Organization of Marketing activities on the Intrapreneurship // *MIND JOURNAL* // Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna. № 5.
19. Kosenko A., Pererva P. (2015) The rank estimate of the commercial potential of intellectual technologies // *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky* / Ed. Dr. h.c. M.Varchola. Kosice (Slovakia). Volume 3, No.3. P.83-91.
- References (transliterated)**
1. Pererva P.G. (2019) *Intelektualna vlasnist: mahistersky kurs : pidruchnyk* [Intellectual property: masters course: textbook] / red.: P.G.Pererva, V.I.Borzenko, T.O.Kobieliava; Nats. tekhn. un-t "Kharkiv. politekhn. in-t". – Kharkiv : Planeta-Print. 1002 s. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41572>
2. Virchenko V. (2013) Evolyutsiya pidkhodiv do klasyfikatsiyi obyektiv intelektualnoyi vlasnosti [Evolution of approaches to the classification of intellectual property objects] // *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. 2013. Vyp. 144. S.5-7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2013_144_3
3. Zhavoronkova H.V. (2010) *Intelektualna vlasnist v teorii vlasnosti: zahalni polozhennya ta osoblyvosti* [Intellectual property in the theory of ownership: general provisions and features] // *Problemy pidvyshchennya efektyvnosti infrastruktury*. K. Vyp. 25. S. 164–170.
4. Starostina A.O. *Marketynh: teoriya, svitovyy dosvid, ukrayinska praktyka: pidruch* [Marketing: theory, world experience, Ukrainian practice: under the leadership]. K.: *Znannya*, 2009. 1070 s.
5. Kobyelyeva T.O., Pererva P.G. *Upravlinnya marketynhom innovatsiyanoi produktsiyi na zasadakh zhyttoyehoho tsykladu tovaru* [Management of marketing of innovative products on the basis of the product life cycle] // *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "KhPI" (ekonomichni nauky)*. : zb. nauk. pr. Kharkiv. : NTU «KhPI», 2016. №28 (1200). S. 26-30.
6. Gliznutsa M.Yu., Pererva P.G., Benchmarkinh yak metod otsynuyannya intelektualnoho potentsialu rehioniv [Benchmarking as a method of assessing the intellectual potential of the regions] // *Marketynh i menedzhment innovatsiy*. 2015. № 4. S. 11-19.
7. Kravchuk A.V., Pererva P.G. *Efektivnist yak ekonomichna katehoriya* [Efficiency as an economic category] // *Visnyk NTU "KhPI" (ekonomichni nauky)* : zb. nauk. pr. [Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" : Sb. sciences Ave]. Kharkiv : NTU "KhPI", 2018. № 15 (1291). S. 137-143.
8. Kocziszky György *Compliance risk in the enterprise* / G.Kocziszky, M.Veress Somosi, T.O.Kobieliava // *Стратегія інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»*: тр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2017 р. / ред.: П.Г. Перерва, С.М. Строков, О.М. Гудан. – Харків: НТУ "ХПІ", 2017. – С. 54-57.
9. Marchuk L.S., Pererva P.G. *Intelektualnyy potentsial yak ekonomichna katehoriya* [Intellectual potential as an economic category] // *Visnyk NTU "KhPI" (ekonomichni nauky)* : zb. nauk. pr. Kharkiv : NTU "KhPI", 2018. № 15 (1291). С. 53-63.
10. Tkachev M.M., Kobieliava T.O., Pererva P.G. (2016) Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*. № 4 (8), ч. 2. С. 240-246.
11. Kosenko A.V., Tkachev M.M., Kobieliav V.M., Pererva P.G. (2018) *Innovative compliance of technology to combat corruption* // *Innovative management: theoretical, methodical, and applied grounds* / S.M. Illiashenko, W.Strielkowski (eds.). 1st edition. Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement. P.285-295.
12. Kobieliava T.O., Tkachov M.M., Tkachova N.P., Pererva P.G. (2017) Modeling the marketing characteristics of market capacity for electrical automation // *Marketing and Management of Innovations*. №4. C.67-74.
13. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) *Technology transfer* / P.G.Pererva., Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
14. Compliance program of an industrial enterprise. Tutorial. (2019) / [P.G Pererva et al.] // Edited by prof. P.G.Pererva, prof. Gy.Kocziszky, prof. M.Somosi Veres. Kharkov-Miskolc: NTU "KhPI". 689 p.
15. Tkachov M.M., Kobieliava T.O., Pererva P.G. (2016) Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*. № 4 (8). P. 27-35.
16. Kosenko O., Tkachov M., Pererva P. (2015) Economic problems of Intellectual Property // 9-th international scientific conference "Balance and Challenges". Miskolc-Lillafured. 2015.- S. 113-124.
17. Kobieliava T.O. *Elektrotekhnichna haluz Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektivy rozvytku* [The electrical engineering industry of Ukraine: current state and prospects for development] // *Bulletin of NTU "KhPI": Technical progress and production efficiency*. Kharkiv: NTU "KhPI". 2011. № 26. S. 34-43. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/14228>
18. Nagy S., Pererva P., Maslak M. (2018) *Organization of Marketing activities on the Intrapreneurship* // *MIND JOURNAL* // Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna. № 5.
19. Kosenko A., Pererva P. (2015) The rank estimate of the commercial potential of intellectual technologies // *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky* / Ed. Dr. h.c. M.Varchola. Kosice (Slovakia). Volume 3, No.3. P.83-91.

Надійшло (received) 10.05.2022

Відомості про автора / About the Author

Маслак Марія Володимирівна (Maslak Mariya) - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3322-740X>; e-mail: mariya.maslak2016@gmail.com